

שאלה 1 [25 נקודות]

יהי $G = (V, E)$ גרף מכוון, $w: E \rightarrow \mathbb{R}$ פונקציית משקל על הקשתות, ו- $s \in V$ קודקוד מקור. הגדרה: נאמר שקשת $(u, v) \in E$ היא קשת טובה אם קיים מסלול קל ביותר מ- s ל- v שהקשת (u, v) היא אחרונה בו.

סעיף א [7 נקודות]

יהי P מסלול מ- s ל- t בגרף. הוכיחו כי P מסלול קל ביותר אם כל קשתות במסלול P טובות.

בסעיפים הבאים נניח כי לא קיימים מעגלים שליליים בגרף.

סעיף ב [4 נקודות]

תארו אלגוריתם אשר מוצא את כל הקשתות הטובות בגרף. אין צורך בהוכחת נכונות. יש לנתח את זמן ריצת האלגוריתם.

בסעיפים הבאים נתונה $\delta(s, v)$ לכל $v \in V$.
רמז לסעיפים ג'ד': השתמשו בסעיפים קודמים.

סעיף ג [7 נקודות]

תארו אלגוריתם הרץ בזמן $O(|E| + |V|)$ אשר בהנתן קשת $e \in E$ וקודקוד יעד $t \in V$ מכריע האם e נמצאת על כל מסלול קל ביותר מ- s ל- t . אין צורך בהוכחת נכונות. יש לנתח זמן ריצה.

סעיף ד [7 נקודות]

תארו אלגוריתם הרץ בזמן $O(|E| + |V|)$ אשר בהנתן קשת $e \in E$ וקודקוד יעד $t \in V$ מכריע האם e נמצאת על מסלול קל ביותר כלשהו מ- s ל- t . אין צורך בהוכחת נכונות. יש לנתח זמן ריצה.

פתרון:

למה (הוכחה בכיתה): תת-מסלול של מסלול קל ביותר הינו מסלול קל ביותר.

סעיף א

נסמן $P = (s = v_0, v_1, \dots, v_k = t)$, וכן $P_i = (v_0, \dots, v_i)$ לכל $0 \leq i \leq k$.
 \Leftarrow נתון כי P מסלול קל ביותר מ- s ל- t . נתבונן בקשת (v_i, v_{i+1}) כלשהי ב- P . לפי הלמה, המסלול P_{i+1} הינו מסלול קל ביותר מ- s ל- v_{i+1} . לכן, לפי הגדרה (v_i, v_{i+1}) קשת טובה.
 \Rightarrow נתון כי כל קשתות P טובות. נוכיח באינדוקציה על $i = 0, \dots, k$ כי $w(P_i) = \delta(s, v_i)$, כלומר P_i מסלול קל ביותר מ- s ל- v_i . עבור $i = k$ נקבל כי P מסלול קל ביותר מ- s ל- t כנדרש.
בסיס: $i = 0$. אזי P_0 המסלול הריק מ- s לעצמו. מכיוון שאין מעגל שלילי מ- s לעצמו בגרף, $w(P_0) = 0 = \delta(s, s)$ כנדרש.

צעד: נניח את נכונות הטענה עבור $i < k$ ונוכיח עבור $i + 1$. לפי הנתון (v_i, v_{i+1}) קשת טובה, ולכן קיים מסלול קל ביותר מ- s ל- v_{i+1} כאשר (v_i, v_{i+1}) הקשת האחרונה בו. נסמן ב- P' את הרישא של מסלול זה עד לצומת v_i . מהגדרתו כמסלול קל ביותר מתקיים $\delta(s, v_{i+1}) = w(P') + w(v_i, v_{i+1})$. לפי הנחת האינדוקציה P_i מסלול קל ביותר מ- s ל- v_i , ולפי הלמה P' גם הוא מסלול קל ביותר מ- s ל- v_i , ולכן $w(P_i) = w(P')$. סה"כ נקבל:
 $w(P_{i+1}) = w(P_i) + w(v_i, v_{i+1}) = w(P') + w(v_i, v_{i+1}) = \delta(s, v_{i+1})$

סעיף ב

תיאור האלגוריתם

נחשב את $\delta(s, v)$ לכל $v \in V$. לכל קשת $(u, v) \in E$, אם $\delta(s, v) = \delta(s, u) + w(u, v)$ נסמן את הקשת כקשת טובה.

ניתוח זמן ריצה:

לחישוב $\delta(s, v)$ לכל קודקוד v נריץ את בלמן-פורד. זמן ריצה $O(|V||E|)$.

נעבור על כל קשת ונבדוק אם היא צלע טובה. הבידקה מתבצעת בזמן קבוע ולכן זמן הריצה הוא $O(|E|)$. סך הכל, זמן ריצת האלגוריתם הוא $O(|V||E|)$.

סעיף ג

תיאור האלגוריתם

1. אם e קשת טובה בצע:

a. בנה את גרף הקשתות הטובות $G' = (V, E' \setminus \{e\})$ כאשר

$$E' = \{ (u, v) \in E : \delta(s, v) = \delta(s, u) + w(u, v) \}$$

b. אם t לא נגיש מ- s ב- G' החזר "כן" (e נמצאת על כל מסלול קל ביותר מ- s ל- t), אחרת החזר "לא".

2. החזר "לא".

זמן ריצה

בדיקת e - $O(1)$. בניית G' וסריקה של הגרף - $O(|E| + |V|)$

בסה"כ: $O(|E| + |V|)$

סעיף ד

נסמן $e = (u, v)$.

תיאור האלגוריתם

1. אם e קשת טובה בצע:

a. בנה את גרף הקשתות הטובות $G' = (V, E' \setminus \{e\})$ כאשר

$$E' = \{ (u, v) \in E : \delta(s, v) = \delta(s, u) + w(u, v) \}$$

b. אם t נגיש מ- v ב- G' החזר "כן" (e נמצאת על מסלול קל ביותר כלשהו מ- s ל- t), אחרת החזר "לא".

2. החזר "לא".

זמן ריצה

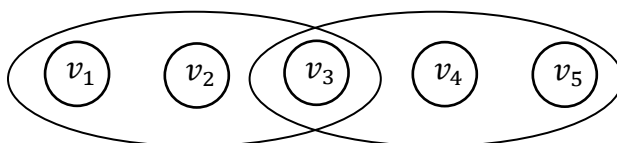
בדיקת e - $O(1)$. בניית G' וסריקה של הגרף - $O(|E| + |V|)$

בסה"כ: $O(|E| + |V|)$

שאלה 2 [25 נקודות]

הגדרה: היפר-גרף הוא זוג $H = (V, E)$, כך ש- V היא קבוצת קודקודים וכך ש- E היא קבוצת היפר-קשתות, כאשר כל היפר-קשת היא קבוצה של שלושה קודקודים.

דוגמה: $H = (V, E)$ כאשר $V = \{v_1, v_2, v_3, v_4, v_5\}$ וכאשר $E = \{\{v_1, v_2, v_3\}, \{v_3, v_4, v_5\}\}$. בציור:

הגדרה: כיסוי בצמתים של היפר-גרף $H = (V, E)$ הוא קבוצת קודקודים $C \subseteq V$ כך שלכל היפר-קשת $\{v_1, v_2, v_3\} \in E$ מתקיים $|\{v_1, v_2, v_3\} \cap C| \geq 2$.

(כלומר קב' קודקודים C היא כיסוי בצמתים אם היא מכילה לפחות 2 קודקודים מכל היפר-קשת).

הראו שהשפה הבאה היא NP-שלמה.

$$HVC = \left\{ \langle H, k \rangle : \begin{array}{l} H \text{ הוא היפר גרף שיש לו} \\ \text{כיסויי בצמתים בגודל לכל היותר } k \end{array} \right\}$$

רמז: השתמשו בעובדה כי VC הינה NP-שלמה.

פתרון:

ראשית נראה כי $HVC \in NP$:

אלגוריתם אימות יקבל קבוצת צמתים S ויחזיר "כן" אם גודלה לפחות k וגם לכל קשת e , $|e \cap S| \geq 2$, ואחרת לא.

1. נכונות נובעת באופן מיידי מהגדרת השפה: HVC .

2. בהינתן קלט: $S, (H, k)$ לאלגוריתם האימות, האלגוריתם יעבור על כל צלע בגרף ויבדוק כמה קודקודים משותפים יש לצלע עם S . זמן הריצה: $O(|E||S|)$ - פולינומיאלי בגודל הקלט.

3. בהינתן מופע $(H, k) \in HVC$, ישנה קבוצת קודקודים S המהווה כיסוי בצמתים עבור H . כמובן ש $|S| \leq |V|$ ולכן גודל העד פולינומיאלי בגודל הקלט. למעשה, הפולינום $P(x) = x$ מהווה חסם לגודל העד.

כעת נראה ש- HVC היא NP-קשה, ומכך ינבע כי HVC היא NP שלמה. לצורך כך נבחר בשפה VC , שראינו שהיא NP-שלמה. להלן הרדוקציה:

$$f(G, k) = (G', k + 1)$$

$$G' = (V' = V \cup \{\tilde{v}\}, E' = \{\{\tilde{v}, u, v\} : \{u, v\} \in E\})$$

נוכיח את נכונות הרדוקציה:

1. אם $(G, k) \in VC$, אז $(G', k + 1) \in HVC$:

$(G, k) \in VC \Leftrightarrow$ קיים כיסוי בצמתים חוקי $C \subseteq V$ ב- G , כך ש- $|C| \leq k$. נבחר ב- $C \cup \{\tilde{v}\} := C'$ ככיסוי ב- G' . $|C'| \leq k + 1$ וגם לכל קשת $\{u, v\} \in E$, $\{\tilde{v}, u, v\} \in E'$. לכן, לכל קשת $\{u, v, \tilde{v}\} \in E'$, $|\{u, v\} \cap C| \geq 1$, ומכך ש- $\tilde{v} \in C'$ נסיק ש- $|\{u, v, \tilde{v}\} \cap C'| \geq 2$. לפיכך, $(G', k + 1) \in HVC$ כנדרש.

2. אם $(G', k + 1) \in HVC$, אז $(G, k) \in VC$:

$(G', k + 1) \in HVC \Leftrightarrow$ קיים כיסוי בצמתים חוקי $C \subseteq V'$ ב- G' , כך ש- $|C| \leq k + 1$.

אם $\tilde{v} \notin C$ נבחר $q \in C$ ונגדיר $C' = (C \cup \{\tilde{v}\}) \setminus \{q\}$. $C' = C$ ואחרת $C' = C \cup \{\tilde{v}\}$. ראשית נטען כי C' כיסוי בצמתים. הטענה טריוויאלית כאשר $C = C'$, לכן נוכיח עבור המקרה ש $C \neq C'$ ולפיכך $\tilde{v} \in C' \setminus C$.

אכן, בהינתן צלע $\{u, v, \tilde{v}\} \in E'$, לצלע יש לפחות שני קודקודים משותפים עם C . מכיוון ש $\tilde{v} \notin C$, יש בדיוק שני קודקודים משותפים והם: $\{u, v\}$. כעת, הסרנו מ C קודקוד אחד בלבד ולכן, בלי הגבלת הכלליות, יוצא שלכל צלע $\{u, v, \tilde{v}\} \in E'$, בלי הגבלת הכלליות, $u, \tilde{v} \in C'$ ולכן C' כיסוי בצמתים.

כעת, מכיוון שלכל צלע $\{u, v, \tilde{v}\} \in E'$, $u \in C'$ או $v \in C'$, יוצא ש $C' \setminus \{\tilde{v}\}$ כיסוי בקודקודים עבור G שגודלו k כנדרש.

בהינתן מופע ל VC , הרדוקציה מוסיפה קודקוד לגרף ומוסיפה קודקוד לכל צלע. לכן, זמן הריצה של הרדוקציה פולינומיאלי בגודל הקלט.

שאלה 3 [20 נקודות]

הגדרה:

תהי $N = (G = (V, E), c, s, t)$ רשת זרימה ו- f זרימה ברשת N . מסלול-זרימה f ברשת זרימה N הינו מסלול ב- G מ- s ל- t בו לכל קשת (u, v) מתקיים $f(u, v) > 0$.

תהי N רשת זרימה ותהי f זרימה חוקית כך ש- $|f| > 0$. הוכיחו כי קיים מסלול-זרימה f ברשת זרימה N .

הדרכה: מומלץ להשתמש באחד משני הרמזים הבאים (כל אחד מהם מתאים לפתרון אחר)

- חישובו על הזרימה העוברת בחתך (S, T) .
- שקלו להוכיח את הטענה הבאה: תהי f זרימה חוקית. יהי P מעגל פשוט ב- G . אם קיים קבוע $a > 0$ כך שלכל $(u, v) \in P$ מתקיים $f(u, v) \geq a$, אזי גם הפונקצייה f' הבאה היא זרימה חוקית:

$$f'(u, v) = \begin{cases} f(u, v) - a & , \text{ if } (u, v) \in P \\ f(u, v) + a & , \text{ if } (v, u) \in P \\ f(u, v) & , \text{ else} \end{cases}$$

פתרון:

נסמן: $E_{>0} := \{(u, v) \in E : f(u, v) > 0\}$. נניח בשלילה שלא קיים מסלול-זרימה f ב- N . אזי בגרף $G' := (V, E_{>0})$ מתקיים ש- t לא ישיג מ- s . נסמן $Q := \{v \in V : d_{G'}(v) < \infty\}$ ונביט בחתך $s - t$: $(Q, V \setminus Q)$. נשים לב שעל פי ההנחה בשלילה $t \notin Q$ ולכן זהו אכן חתך. מהבנייה מתקיים: $u, v \in E : u \in Q, v \notin Q \Rightarrow f(u, v) \leq 0$, אך ממשפט, לכל חתך ובפרט לחתך $(Q, V \setminus Q)$ מתקיים: $\sum_{\{u, v\} \in E : u \in Q, v \notin Q} f(u, v) = |f| > 0$. בסתירה.

שאלה 4 [25 נקודות] – שאלת הוכיחו/הפריכו. אין קשר בין סעיפים שונים בשאלה.

סעיף א [6 נקודות]

יהי $G = (V, E)$ גרף קשיר לא מכונן, ותהי $w: E \rightarrow \mathbb{R}$ פונקציית משקל כך שאין ב- G מעגלים שליליים. יהי s קודקוד ב- G .

הגדרה: גרף מסלולים זולים ביותר מ- s של G הינו עץ לא מכונן PG בו לכל קודקוד $v \in V$ בגרף, המסלול היחיד מ- s ל- v ב- PG הינו מסלול קל ביותר מ- s ל- v ב- G . הוכיחו או הפריכו: T הוא עץ"מ של G אם"ם T הוא גרף מסלולים זולים ביותר מ- s של G .

סעיף ב [5 נקודות]

הגדרה: $\text{Clique} - 3 = \{G : G \text{ גרף לא מכונן וקיימת בו קליקה בגודל } 3\}$. הוכיחו או הפריכו: השפה $\text{Clique} - 3$ שייכת ל- P . במידה ובחרתם לתאר אלגוריתם, אין צורך בהוכחת נכונות.

סעיף ג [8 נקודות]

הוכיחו או הפריכו: יהי G גרף מכונן חסר מעגלים שליליים. קיימת ריצה של אלג' Bellman-Ford על G המסתיימת תוך איטרציה אחת.

סעיף ד

יהיו $\mathcal{A}_1, \mathcal{A}_2$ אלגוריתמים אקראיים המחזירים "כן" או "לא".

- נתון כי ל- \mathcal{A}_1 יש טעות חד-כיוונית לכל היותר $9/10$. כלומר אם התשובה הנכונה על קלט x היא "כן" אז $\mathcal{A}_1(x)$ מחזיר "כן" תמיד, ואם התשובה הנכונה היא "לא" אזי $\mathcal{A}_1(x)$ מחזיר "כן" בהסתברות לכל היותר $9/10$.
- נתון כי ל- \mathcal{A}_2 יש טעות דו-כיוונית לכל היותר $1/10$. כלומר לכל קלט x מתקיים ש $\mathcal{A}_2(x)$ מחזיר תשובה שגוייה בהסתברות לכל היותר $1/10$.

עבור פרמטר t ואלגוריתם \mathcal{A}_i נגדיר אלג' \mathcal{A}_i^t :

- (1) בהנתן קלט x , הרץ את \mathcal{A}_i פעמים על x , וקבל תשובות a_1, a_2, \dots, a_t .
- (2) אם אחת התשובות שהתקבלו היא "לא", אז נחזיר "לא". אחרת נחזיר "כן".

הוכיחו או הפריכו את שתי הטענות הבאות:

סעיף ד-1 [3 נקודות]

קיים קבוע $t > 0$ כך שלכל קלט x מתקיים

$$\Pr[\text{טועה } \mathcal{A}_1^t(x)] \leq 1/100$$

סעיף ד-2 [3 נקודות]

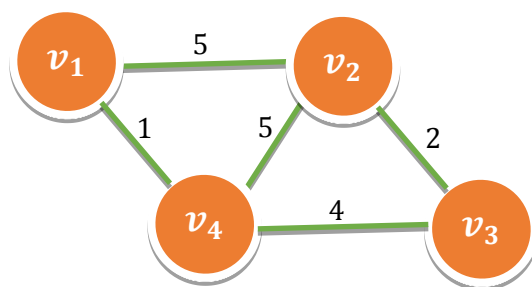
קיים קבוע $t > 0$ כך שלכל קלט x מתקיים

$$\Pr[\text{טועה } \mathcal{A}_2^t(x)] \leq 1/100$$

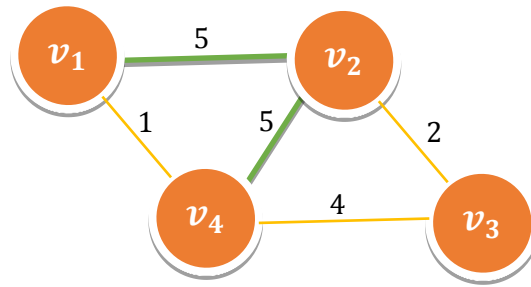
פתרון:

פתרון סעיף א

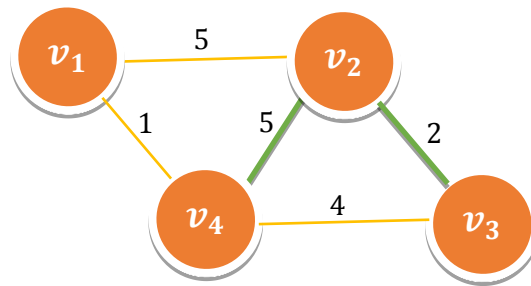
הטענה לא נכונה, נראה דוגמה נגדית. נתבונן בגרף הבא:

עץ פורש מזערי שלו, במשקל 7, יהיה:

וגרף מסלולים זולים ביותר שלו מ- v_1 יהיה:

נשים לב כי המסלול הקצר ביותר בין v_1 ל- v_2 הוא הצלע הישירה ביניהם, ומשקלו 5, אבל בעץ הפורש המזערי המסלול היחיד ביניהם במשקל גדול יותר. כמו-כן, המשקל של גרף המסלולים הקצרים ביותר הינו 10, בעוד העץ הפורש המזערי במשקל 7.

פתרון סעיף ב

$3 - Clique \in P$

נתאר אלגוריתם שפותר בעיה זו, ונראה כי זמן ריצתו פולינומיאלי. בהינתן גרף G , נתבונן בכל תתי-קבוצות שלו בגודל 3. עבור כל אחת, נבדוק כי היא קליקה. כלומר, עבור כל $U \subseteq V$ כך ש- $|U| = 3$ נבדוק שלכל $u, v \in U$ מתקיים $(u, v) \in E$. אם מצאנו U שכזו, נחזיר כן. לבסוף, אם לא מצאנו, נחזיר לא. טענה: $G \in 3 - Clique \iff$ האלגוריתם שלנו החזיר כן.

ננתח את זמן ריצת האלגוריתם. בהינתן קבוצה $U \subseteq V$ בגודל 3 אנו מבצעים $O(1)$ בדיקות. עתה נשאל – כמה קבוצות $U \subseteq V$ בגודל 3 ישנן? התשובה היא $\binom{|V|}{3}$. נשים לב כי: $\binom{|V|}{3} \in O(|V|^3)$, ולכן זמן הריצה הכולל של האלגוריתם שלנו הינו $O(|V|^3)$, כלומר פולינומיאלי בגודל הקלט. הראנו אלגוריתם פולינומיאלי להכרעת הבעיה $3 - Clique$, ולכן $3 - Clique \in P$.

פתרון סעיף ג

הטענה נכונה. נסמן: $\tilde{P}(s, v)$: מסלול קצר ביותר כלשהו מבין כל המסלולים הקלים ביותר מ- s ל- v (למשל: אם יש שני מסלולים קלים ביותר, האחד עובר דרך שני קדקודים והאחר דרך חמישה, נתיחס לזה העובר דרך השניים), $Q_i = \{v \in V \mid |\tilde{P}(s, v)| = i\}$ – קבוצת כל הקדקודים שהמסלול הקל ביותר שבחרנו בין s אליהם הוא בעל i קשתות. נבחין כי:

$$\{s\} \cup \bigcup_{i=1}^{n-1} Q_i = V$$

סדר בחירה של אלגוריתם בלמן-פורד שייגמר תוך פאזה אחת הינו מעבר על הקשתות בסדר $\{s\} = Q_0, Q_1, Q_2, \dots, Q_{n-1}$. כלומר, תחילה נעבור על הקשתות מ- $\{s\}$ ל- Q_1 , ולאחר מכן לכל $1 \leq i < n-1$ נעבור על הקשתות מ- Q_i ל- Q_{i+1} . נראה שבפאזה הראשונה, לאחר שעברנו על Q_0, \dots, Q_{i-1} נקבל כי $d[v] = \delta(s, v)$ לכל $v \in Q_i$, כאשר $\delta(s, v)$ הוא משקל המסלול הקל ביותר מ- s ל- v .
הוכחה: באינדוקציה על i .
בסיס: $i = 0$

לא עברנו על אף צלע ולכל קודקוד v , $d[v]$ מכיל את הערך התחילי. $Q_0 = \{s\}$ ו $d[s]$ מאותחל ל 0. מכיוון שאין מעגלים שליליים, זהו גם ערכו של $d(s, s)$ כנדרש.
הנחה: לכל $0 \leq j < i$ ולכל $v \in Q_j$: $d_j[v] = \delta(s, v)$.
הוכחה עבור i :

יהא $v \in Q_i$. נתבונן במסלול $\tilde{P}(s, v) = \{s, u_1, \dots, u_t, v\}$. נשים לב ש- $u_t \in Q_{i-1}$, כי המסלול $\{s, u_1, \dots, u_t\}$ (שאורכו 1) הוא בהכרח מסלול קל ביותר מ- s ל- u_t , ואחרת הינו מקבלים מסלול קל יותר או באותו משקל אך קצר יותר מ- s ל- v . נבחין גם כי $\delta(s, v) = \delta(s, u_t) + w(u_t, v)$. לכן, מהנחת האינדוקציה שלנו, לפני המעבר על Q_{i-1} : $d[u_t] = \delta(s, u_t)$. לכן:
 $\delta(s, v) = \delta(s, u_t) + w(u_t, v) = d[u_t] + w(u_t, v)$.
 בזמן המעבר על הצלעות היוצאות מ Q_{i-1} נעשתה פעולת $relax(u_t, v)$. לפיכך:
 $d[v] \leq d[u_t] + w(u_t, v) = \delta(s, v)$.
 עם זאת, מכיוון שבכל שלב $d[v] \geq \delta(s, v)$ (הוכח בהרצאות), נקבל שלאחר המעבר על Q_0, \dots, Q_{i-1} ,
 $d[v] = \delta(s, v)$ כנדרש.

סעיף ד

פתרון סעיף ד-1

הטענה נכונה. אם $x \in L$ אז $\Pr[\mathcal{A}_1 \text{ החזיר בריצה מסוימת תשובה שלילית}] = \Pr[\mathcal{A}_1^t(x) \text{ טועה}]$. אבל כאשר $x \in L$ אז $\Pr[\mathcal{A}_1 \text{ תמיד יחזיר תשובה חיובית ולכן}]$:

$$\Pr[\mathcal{A}_1^t(x) \text{ טועה}] = \Pr[\mathcal{A}_1 \text{ החזיר בריצה מסוימת תשובה שלילית}] = 0 \leq \frac{1}{100}.$$

כעת, אם $x \notin L$ אז

$$\Pr[\mathcal{A}_1^t(x) \text{ טועה}] = \Pr[\mathcal{A}_1 \text{ החזיר בכל הריצות תשובה חיובית}] = (\Pr[\mathcal{A}_1 \text{ החזיר תשובה חיובית}])^t \leq \left(\frac{9}{10}\right)^t,$$

הריצות הינן בלתי תלויות ולכן ההסתברות לחיתוך המאורעות הינה כפל ההסתברויות.

קיבלנו כי $\Pr[\mathcal{A}_1^t(x) \text{ טועה}] \leq \left(\frac{9}{10}\right)^t$ שואף לאפס כש- t שואף לאינסוף קיים t עבורו $\Pr[\mathcal{A}_1^t(x) \text{ טועה}] \leq \frac{1}{100}$

פתרון סעיף ד-2

הטענה שגויה. אם $x \in L$ אז נקבל כי:

$$\Pr[\mathcal{A}_2^t(x) \text{ טועה}] = \Pr\left[\begin{array}{l} \mathcal{A}_2 \text{ החזיר בריצה} \\ \text{מסוימת תשובה שלילית} \end{array}\right] = 1 - \Pr\left[\begin{array}{l} \mathcal{A}_2 \text{ החזיר בכל הריצות} \\ \text{תשובה חיובית} \end{array}\right]$$
$$= 1 - (\Pr[\mathcal{A}_2 \text{ החזיר תשובה חיובית}])^t \geq 1 - \frac{1}{10^t}$$

הריצות של \mathcal{A}_2 הינן בלתי תלויות ולכן ההסתברות לחיתוך המאורעות הינה כפל ההסתברויות.

אבל לכל $t \geq 1$, $\frac{1}{10^t} \leq \frac{1}{10}$, לכן, לכל $t \geq 1$,

$$1 - \frac{1}{10^t} \geq 1 - \frac{1}{10} = \frac{9}{10} > \frac{1}{100}$$

לכן, עבור $x \in L$, ההסתברות לטעות גדולה מ $\frac{1}{100}$ לכל t ולמעשה, ההסתברות לטעות במקרה הגרוע היא $\frac{9}{10}$

לפחות.